

TẬP BẢN ĐỒ GILLETTE VỀ MỘT LƯỠI DAO

NGÀY 1 THÁNG 4 NĂM 2058

Tôi đã bước vào tháng cuối cùng của đời mình, một hạn chót không thể lùi thêm được nữa.

Chín mươi ba tuổi, và tôi vẫn luôn nghĩ mình là người câu cá.

Hóa ra tôi chẳng hiểu cái mẹ gì.

Có người đã dựng chân dung tôi trong một tấm ảnh: thuyền gỗ, cần câu trong tay, núi Vesuvius sau lưng.

Như thể tôi là người đã học được chỗ nào nên thả lưỡi câu. Người biết.

Rồi tôi nhìn bức ảnh kỹ hơn.

Con cá tôi câu được không giãy. Nó không ngáp đớp không khí.

Nó đang đọc. Nó đang đọc GILLETTENARRATIVE. Bằng tiếng Anh, tiếng Tây Ban Nha, tiếng Trung, tiếng Amhara, tiếng Urdu, tiếng Ả Rập.

Tôi câu được con cá. Con cá đang nghiên cứu tôi.

Suốt nhiều năm tôi tin tiến hóa nghĩa là nói nhiều thứ tiếng hơn, có nhiều bản đồ hơn, nhiều ấn bản hơn.

Hai mươi hai ấn bản. Năm ấn bản nhiều tập. Mười bảy ấn bản còn chẳng buồn đếm. Mà mẹ kiếp, tôi đã viết nhiều đến mức nào vậy?

Rồi tôi hiểu rằng tiến hóa không phải là bạn đã bơi qua bao nhiêu nước. Mà là, khi đang treo trên lưỡi câu, bạn có còn đủ tỉnh táo để đọc hay không.

Cá tháng Tư không phải trò đùa bạn bày ra với người khác. Đó là trò đùa cuộc đời bày ra với bạn khi bạn tưởng mình là người câu cá rồi phát hiện mình là con cá.

Và nếu may mắn, vào ngày hôm đó, bạn còn học được cả cách đọc.

Tôi đã học được điều ấy ngày hôm đó. Nhưng tôi đã ở cuối đường, mà vạch đích thì không để lại ký ức. Chỉ để lại khả năng trở thành không thể quên.

Ferdinando